

*Manuel Arrizabalaga
Agirregomezkorta*

*Mutriku,
Gipuzkoa
(1913-2009)*

Aurkibidea

Biografia

Mutrikun jaioa 1913an. Gaztetan anaiekin amuak egiten aritzen zen. 10 urte ingururekin joan zen lehenbiziko aldiz itsasora etxeko itsasontzian. 26 urterekin gerrara joan zen eta lau urte egin zituen kanpoan, lehenbizi Mirandan eta geroago Sevillan. 40 urterekin itsasoa utzi eta lehorrera itzuli zen.

Zintak

MUT-010

- **Proiektua:** Mutrikuko kantak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arrizabalaga, Nerea - Garagarza, Garbiñe
- **Data:** 2008-08-12
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. Amu egile gaztetatik

- **Erref:** MUT-010/003
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:01:30. **Bukatu:** 00:03:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Mariskoa
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

<p>Gaztetan anaiekin amuak egiten aritzen zen. 10 urte zituela joan zen lehendabiziko aldiz itsasora etxeko itsasontzian. Udan otarrainetan eta neguan amuak egiten aritzen ziren, atunetarakoak adibidez. Emakumeek paltarra eramaten zieten eta harekin berotzen ziren.</p>

Transkripzioa

- Amuak itsasoako, bestiak ere bai, aittona zuenak eta, amuak. Udazkenian-ta amuak eitten; neguan be amuak eitten. Ez noan ikasi nik, baiña neuk preparatu ta txikittu eta bihar dan bezela ipini. Lau anaixa ta laurak amu eintzailiak.
- Eta hori zenbat urtekin? Zeuk zenbat urte?
- Nik orduan, ba, hamabi bat urte eo.
- Zenbat urtekin jun ziñan zeu itxasoa lehenengo aldiz?
- Ba, itxasoa jun nitzan zortzi-hamarrekin. mar, hamar.
- Zortzi-hamar urte?
- Hamar urtekin.
- Txalopa-mutil zeu?
- Txalopak etxian zozen eta etxeko zerian.
- Etxeko enbarkaziuan?
- Bai, bai. Bi motor [gendukan] eta hantxe etxian. Udan ibiltzen giñan langostatan eta neguan amu eitten.
- A beira!
- Bixigutako eta papardotako-ta amu eitten. Nik ez noan ikasi, baiña bestiak eitten zeuen danak; Jexusek, Pedrok... danak han. Atunetako ere bai amuak.
- Atunetako amuak eitten.
- Baitta.
- Bai.
- Papardotako eta bixigutako...
- Ederki.
- Gaztetan hala izaten giñan gu, eta, ba, tertzak karnatatzen, ni, ba gu ez giñan ibiltzen baiña gazte jendia tertzak karnatatzen ta.

- Tretzak karnatatzen.
- Bai, bai. Eta emakumiak ere bai.
- Emakumiak ere bai e?
- Bai, esan nizun, ba, emakumiak juten zian tretzak karnatatzea, ta ba erreziuan, ba, seirak-zazpiretan edo erreziua, pota, pota esaten zixeun guk, pota ta koñaka edo zea.
- A bai, e?
- Gustatzen zakuen andrai hori!
- A ber, akaoba!
- Bai, andrai gustatzen zakue.
- Hotza eingo zoan ta?
- E?
- Hotza!
- Neguan-ta, gustatzen zakuen!

2. Kantu zahar bat

- **Erref:** MUT-010/004
- **Iraupena:** 0:07:09. **Hasi:** 00:03:57. **Bukatu:** 00:11:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

<p>Amuak egiten ari zirela kantuan aritzen ziren eta haietako kantu bat abesten du.</p>

Transkripzioa

Kantatu ere bai, kantatu, hori, esan nizun ba lehengunian, hau baitta... oin goguan [...], baiña... Kantatzen gendun:

Izak bat, Erromako altara... ez.

Izak bat, gure jaun da bera da bat-eta gu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta gu salbatzeko jaiua zan.

Izak bi, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak hiru, hiru Trinidadiak hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak hiru, hiru Trinidadiak hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera dala bat-eta geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak lau, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadiak hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak bost, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadiak hiru, erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan,

gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak bost, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak sei, sei argileriak sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak zazpi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak zortzi, zortzi zeruak zortzi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak bederatzi, bederatzi golfoak bederatzi, zortzi zeruak zortzi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelista lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak hamar, hamar mandamentuak hamar, bederatzi golfoak bederatzi, zortzi zeruak zortzi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak hamaika, hamaika mila birgina hamaika, hamar mandamentuak hamar, bederatzi golfoak bederatzi, zortzi zeruak zortzi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

Izak hamabi, hamabi apostoloak hamabi, hamaika mila birgina hamaika, hamar mandamentuak hamar, bederatzi golfoak bederatzi, zortzi zeruak zortzi, zazpi sakramentuak zazpi, sei argileria sei, bost kristo llaga bost, lau ebangelistiak lau, hiru trinidadia hiru, Erromako altara bi, gure jaun da bera da bat-eta, geu salbatzeko jaiua zan, gure jaun da bera da bat-eta geu salbatzeko jaiua zan.

3. Mutrikuko portua lehen eta orain

- **Erref:** MUT-010/006
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:11:23. **Bukatu:** 00:12:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:

<p>Garai bateko eta gaurko Mutrikuko portuaren ezberdintasunak aipatzen ditu.</p>

Transkripzioa

- Badakit zu kantuan, juten ziñanian arrantzaa, arraiñak harrapatzea, kantatzen ziñala abilla. Zenek esan zian neuri, ez dakit zeñek esan zian, abilla ziñala kantatzen. Bota aparejuak, aparejuak bota ta kantuan zeu. Zela akordatzen zea zeu moillia ta, moillia ta zela akordatzen zea?
- Moillia ta? Oianguan [modokuak]. Oain sikiera moilliak [...], lehen gaizki zauan, gaizki ez portua, baiña halaxe [...], baporak-eta barrura ekartzen, kanpotikan barrura ekartzen zixuen, orduan, gaur [...].
- Ta olatua ta itxaso txarrakin?
- Itxaso txarrakin pasau ein bihar.
- Pasau ein bihar.
- Bota amarrak ta, hantxe, gaztiak, gu gaztiak giñanian ta, orduan [...].

4. Umetako jolasak

- **Erref:** MUT-010/007
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:12:35. **Bukatu:** 00:13:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

<p>"Baleka", sokasaltoan, etab. jolasten zuten</p>

Transkripzioa

- Zeu akordatzen zea ze jolas? Zeu akordatzen zea zertan olgutzen zenuen?
- Ba, horixe ba, esan dizut ba, Baleka ta.
- Baleka.
- Baleka ta, [...], ba, kategorixa [...], era batea ez zian eitten, ba, sokasaltuan-ta, lehen hala ibiltzen giñan.
- Sokasaltuan.
- Sokasaltuan, ba, kuadrilla haundixa-ta [...], bat eta bat eta, gu hala ibiltzen giñan. Denboria zela pasatzen giñun ba? Gu bestela ezin [...] denboria, ta, baiña halare amuak eitten baiño nahixo han ibili.
- Aaa, jolasian nahixo.

5. 8 anai-arreba familian

- **Erref:** MUT-010/008
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:16:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Moilan jaio zen. 13 anai-arreba ziren guztira, bi ezkontzatakoak, baina eurak berez zortzi anai-arreba ziren. Anai-arrebak izendatzen ditu.</p>

Transkripzioa

- Zeu nun jaixo ziñan, kalia, moillan?
- Oain moillan, ze esango dizut ba, oain ez dakitx zeintzuk bizi dian, han bizi dia... Hori...
- Purita "Mutxur"?
- Ez! A! Gero, gero, gero, baiña ni jaixo moillan.
- Zein tokittan?
- Ba esango dizut, oain, han, ni jaixo nitzan lekuan Txanbelenekuak euki zeuela, hantxe aurrian, hori...
- Txanbeleneko taberna aurrian?
- Handik gora, aldapan goixan, esango dizut ba, hori, oain zein bizi dan.
- Ageda "Xastre"-ta bizi zian han?
- Non?
- Ageda "Xastre" bizi zan bloke hartan?
- Zein Ageda?
- Ageda "Xastre"-ta.
- Guk handik alde ein ezkeo.
- Baiña hantxe.
- Ni txikixa nitzala...
- Eulogi "Trentxiki" ta.
- Ni txikixa nitzala handikan erten ein gendun, zerea, horra, gure aurea. [...] Han oain Txanbeleneko etxe haura gora, Txanbelenekuak dake, oain Anakleton semiak.
- Bai, Anakleto.
- Han, lehelengo pisuan jaixua, ta [...] danok hantxe jaixuak geala.
- Hantxe jaixuak danok?
- Danok.
- Asko ziñaten zuek.
- Oan bezela, neri Manuel danak.
- Zenbat anaixa-arreba?
- Ba, bittakuak hamahiru.
- Hamahiru.
- Bittakuak hamahiru. Baiña geu zortzi.
- Zuek zortzi, Arrizabalaga.
- Bai, zortzi, Pedro, Bernardo, gero, zea, Jexus, neu gaztiena mutilletatikan. Ta arrebak, Teodora ta —hemen do Samielen— ... Teodora ta Rufina. Hola zortzi gu. Bestiak apartekuak.
- Martintxiki-ta bestiak.
- Hamahiru lagun e, hamahiru lagun.
- Asunzion bestia...
- Hamahiru lagun.

6. Otarrainetan

- **Erref:** MUT-010/011
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:17:20. **Bukatu:** 00:18:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Mariskoa

Laburpena:

<p>Haginak atera eta flemoia atera zitzaionekoa. Etxean denak ziren amuegileak. Aitak erakutsi zien otarrainetan; nola arrantzatzen zituzten azaltzen du.</p>

Transkripzioa

-Hagiña atera eta flemoia?
-Flemoia hagiña etara ta gero.
-Eta itsaso gabe etxian gelditxu ziñan?
-Bai, bai. Gogor xamarra zan e, baiña harek baiño kulpa gehio zakan anaixak. Anaixa danak zozen haundixak, danak amueintzailliak.
-Danak amueintzailliak.
-Amueintzailliak, amua papardotako ta, bixigutako ta danetako. Gu ez giñan juten horta, gu langostata, gu ofizioz langosteruak giñan.
-Langostatan.
-Gure aitxa beti izan da langosterua.
-Langostatan zela itten zan ?
-Zer?
-Langostatan zela? Kaixolak?
-Bai, kaixolak botatzen giñuzen. Kaixolak, ba hogeta hamar bat hamabi o [...]. Kaixolatan etortzen zian harek. Batzutan [...] eta hurrungon bat ezebe baik eta. Baiña gu hala ibiltzen giñan
-Ze arraunean jun?
-Ia, bueno arraunian ni ez naiz iñoiz jun. Ni juten nitzanerako motorrak preparatuta zozen, baiña aurretikan arraunian.

7. Mutrikuko 5 itsasontzi otarrainetan

- **Erref:** MUT-010/012
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:18:38. **Bukatu:** 00:19:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Mariskoa
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak

Laburpena:

<p>Lehengo barkuak nolakoak ziren azaltzen du. Mutrikutik 5 itsasontzi ibili ohi ziren otarrainetan.</p>

Transkripzioa

-Zein barkotan? Zelakuak zian barkuak lehen?

-Lehen txikixak, ez al dakizu? Olan morun, moilan daudenak bezela. Haundixak ez. Makina dunak geuriak izan zian lelenguak lelenguetauk geuriak eta gero etorri zian baporedunak. Ordurako ni mutil haundixa inda nauan.

-Ya haundia eginda?

-Bai, hor ibitzein ginan langostatan bost enbarkaziño Mutrikutikan.

-Bost, bost enbarkazio?

-Ta gero gure aitxona ta,[... ondo] aitxona ez, atxa, atxa.

8. Otarrain kiloa 5 pezetatan

- **Erref:** MUT-010/014
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:19:55. **Bukatu:** 00:21:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantza-kanpainak » Olagarroa
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Dozena inguru otarrain harrapatzen zituzten eta saldu egiten zituzten; kiloak 4 pezeta inguru balio izaten zuen. Olagarroak itsasora botatzen zituzten.

9. Mendiak, arrantzarako gida

- **Erref:** MUT-010/015
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:21:45. **Bukatu:** 00:24:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Nabigazioa

Laburpena:

<p>Itsaso txarrak eragindako deskalabruak aipatzen ditu. Egunero joan-etorria egiten zuten itsasora, mendiekin gidatzen ziren nondik-nora arrantzatu jakiteko.</p>

10. Lehenengo baporea

- **Erref:** MUT-010/016
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:24:20. **Bukatu:** 00:26:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Arrantzaleen arteko bereizketak
- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Ontzi-motak

Laburpena:

Etxeko itsasontzian ibili zen gehienez; bi patroia ibili ohi ziren eta izendatu egiten ditu. Lehenengo baporea zein izan zen eta nork erosi zuen aipatzen du.

11. "Talaixero"-aren lana

- **Erref:** MUT-010/017
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:26:05. **Bukatu:** 00:27:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Faroa

Laburpena:

"Talaixero"-aren lana zein izaten zen azaltzen du.

12. Itsasoko denbora kantuan pasatzen zuten

- **Erref:** MUT-010/018
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:27:16. **Bukatu:** 00:28:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Kantei buruzko azalpenak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

<p>Itsasoan zebiltzanean kanturako ohitura zuten eta kantuan aritu ohi ziren ezagun batzuk izendatzen ditu.</p>

13. Emakumeak portuan "despeskan"

- **Erref:** MUT-010/019
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:28:45. **Bukatu:** 00:30:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Portura sartzen zirenean beti izaten zuten norbait ongietorria egiteko. Emakume ugari aritzen zen "despeskan".

14. Amuak egiten Tranpa-kalen

- **Erref:** MUT-010/022
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:32:30. **Bukatu:** 00:34:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lan-tresnak eta azpiegiturak » Lan-tresnak

Laburpena:

40 urterekin lehorrera itzuli zen. Amuak egiten nola aritu ziren eta nola egiten zituzten azaltzen du. Tranpa-kalean egiten zituzten amuak.

15. Garai hartako dirurik eza

- **Erref:** MUT-010/024
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:35:45. **Bukatu:** 00:37:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Garai hartan ez zen diru sobrarik eta erosten zena apuntatzen joaten ziren; gehienetan zorretan izaten zen jendea.

16. Gerra garaian, Mirandan eta Sevillan

- **Erref:** MUT-010/025
- **Iraupena:** 0:04:06. **Hasi:** 00:37:19. **Bukatu:** 00:41:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

26 urterekin gerrara joan zen boluntario. Lehenengo, Loiolan egon zen. Erizain ibili zen gerra amaitu arte. Gerra amaitutakoan, lehenengo Mirandara, eta gero Sevillara joan behar izan zuen preso. Sarjentuarekin gertatutako pasadizo bat kontatzen du.

17. "Trabajadoreetan" sukaldari lanetan

- **Erref:** MUT-010/026
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:41:25. **Bukatu:** 00:43:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Sevillara "trabajadoreetara" heldu zirenean, bi lagun aurkezteko esan zieten; eta bera eta beste lagun bat sukaldari lanetan aritu ziren. Etxetik laguntza handia jasotzen zuten, paketeak bidaltzen zizkieten.

18. "Salvoconductoa" zer zen

- **Erref:** MUT-010/030
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:49:33. **Bukatu:** 00:50:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

"Salvoconducto" zeritzona egun baterako etxera joateko baimena izaten zen. Sevillan pasa zuen denboran, sukaldari lanetan aritu zelako, ez zuen goserik pasa.

19. Gerra garaiko kontuak

- **Erref:** MUT-010/032
- **Iraupena:** 0:03:33. **Hasi:** 00:51:22. **Bukatu:** 00:54:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:

Gerra garaian, alderdi ezberdinetakoei buruzko kontuak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-09-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com